

הערות לגבי השיר "חציית השרטון" של אלפרד, לורד טניסון

Alfred, Lord Tennyson

אלפרד, לורד טניסון (1809-1892)

Crossing the Bar

חציית השרטון

Sunset and evening star,
And one clear call for me!
And may there be no moaning of the bar,
When I put out to sea,

But such a tide as moving seems asleep,
Too full for sound and foam,
When that which drew from out the boundless deep
Turns again home.

Twilight and evening bell,
And after that the dark!
And may there be no sadness of farewell,
When I embark;

For tho' from out our bourne of Time and Place
The flood may bear me far,
I hope to see my Pilot face to face
When I have crost the bar.

שְׁקִיעָה, אֹר נֶגֶה צַח.
קוֹרְאֵם אֵלַי מִשָּׁם!
לֹא יִהְיֶה הַשְּׂרָטוֹן לֹא יִגְעַח,
כְּשֶׁכֶּבֶר אֶפְלִיג לַיָּם,

הַזֶּרֶם נֶם. לִקְצָף וּלְקוֹל
אֵין בְּמִפְרָץ מְרֻחָב.
מִי שֶׁנִּלְקַח מִמְצוּלָה אֶתְמוּל,
הַבֵּיתָה שָׁב.

צֶלֶל, דְּמָדוּמִים, הָעֵת
לְחֹשֶׁךְ בְּלִי קֶצֶה!
וְהַלֹּאִי בְלִי עֶצֶב נִפְרָד,
כְּשֶׁכֶּבֶר אֶצֵּא;

אִם כִּי, לְשׁוּם מְקוֹם וְזָמַן מִשָּׁט
לְבֹא אֲנִי נָכוֹן,
כָּלִי תִקְוָה לִפְגֹּשׁ אֶת הַנֶּנֶת
מֵעֶבֶר לַשְּׂרָטוֹן.

שיר נפלא זה נכתב על ידי לורד טניסון בשנת 1889 בגיל 80, אחרי שהאיש עבר מחלה קשה. השיר אינו האחרון שהמשורר כתב, אבל הוא ביקש מבנו, שבכל מהדורה של יצירותיו העתידה להתפרסם, השיר הזה יהיה הוא האחרון.

תוכן השיר – הרהוריו של המשורר על המסע שמחכה לו בקרוב – המסע ממפרץ הזיקנה של ים החיים דרך שרטון הפרידה אל אוקייאנוס האי-קיום.

השיר נכתב מהר מאוד תוך כדי שיט ביאכטה מאנגליה לאי וֶאִיט הקרוב, אך בשיר הדובר כאילו מהרהר כשהוא עומד לבדו בחוף ועוד לא חצה אפילו את השרטון החופי.

1. השיר מתחיל ומסתיים בחידות:

- שורה ראשונה

Sunset and evening star, "שקיעה וכוכב ערבי". משורר ברמה של טניסון לא יכתוב מילים סתמיות. ברור שאם יש שקיעה, אז כל כוכב הוא כוכב ערבי. אם היה מדובר סתם על אחד מהכוכבים הנראים בערב, היה כתוב an evening star. נדמה לי, שטניסון מתכוון לכוכב מסוים, שקינויו "כוכב הערב" והוא נוגה, אשר ראשון מופיע בשמיים בזמן שקיעת השמש.

- בית אחרון:

For tho' from out our bourne of Time and Place
The flood may bear me far,
I hope to see my Pilot face to face
When I have crost the bar.

אִם כִּי, לְשׁוּם מְקוֹם וְזָמַן מִשָּׁט
לְבֹא אֲנִי נָכוֹן,
כָּלִי תִקְוָה לִפְגֹּשׁ אֶת הַנֶּנֶת
מֵעֶבֶר לַשְּׂרָטוֹן.

אם הדובר בשיר עתיד להיסחב בזרם, לא ברור על איזה נוות אפשר לדבר, מה תפקידו? טניסון מתכוון, כמובן, לאלוהים, אשר ברא את הגאות ואת השפל של הים ושל החיים.

2. המשורר רוצה להיפרד מהעולם בשקט. לכן, כבר בבית הראשון הוא כותב:

לֹאִי וְהִשְׁרָטוֹן לֹא יֵאָנֵחַ

כְּשֶׁכֶּבֶר אֶפְלִיג לָיִם.

איך ולמה השרטון צריך להיאנח (moaning)? לא להשמיע חריקות של חול ואבנים. טניסון מאניש את השרטון, מעניק לו רגשות, כי כאן השרטון מייצג את הטבע שחי ונושם.

בבית השלישי הוא נפרד גם מאנשים:

וְהִלֹּאִי בְּלִי עֶצֶב נִפְרָד,

כְּשֶׁכֶּבֶר אֵצָא.

3. באנגלית tide – גם גאות וגם שפל. הגאות אי-פעם הביאה את המשורר מן המצולות אי-קיום, עכשיו המפרץ של זיקנתו מלא רגשות של חיים שהוא עבר עד אין מקום "לקצף" של דברים קטנים ו"לקול" של החיים החדשים. הזמן כבר אוזל, וזרם של שפל יקח אותו בחזרה, הביתה.

(א.ג.)